

Muzeum
Tatrzańskie

MUZEUM TATRZAŃSKIE IM. DRA T. CHAŁUBIŃSKIEGO
34-500 Zakopane, ul. Krupówki 10
tel. 18 20 52 05, 18 20 129 35, tel. 506 351 808

Garaż przy dawnym pensjonacie „Palace” Zakopane, ul. Chałubińskiego 7

Program konserwatorski

Fotografie: Zofia Chomętowska, Henryk Jost, Zbigniew Moździerz
Rysunki: arch. Anna Korytkowska, arch. Krzysztof Grochal
Opracowanie:

Dr hab. Zbigniew Moździerz
Uprawnienia mykologiczno-budowlane nr 445/77

Zbigniew Moździerz

Konserwator zabytków architektury
Główny specjalista ds. ochrony zabytków
Muzeum Tatrzańskie im. Dra T. Chałubińskiego

Zakopane
czerwiec – lipiec 2022

Garaż przy dawnym pensjonacie „Palace” Zakopane, ul. Chałubińskiego 7

Dokumentacja konserwatorska

1. Dane ogólne

1. 1. Informacje historyczne

1. 2. Analiza faz zmian

1. 3. Zestawienie ważniejszych dat

2. Opis i stan techniczny budynku

2. 1. Opis formalny i konstrukcja

2. 2. Stan zewnętrzny

2. 3. Stan wewnętrzny

3. Analiza przyczyn i skutków stanu zachowania

3. 1. Odprowadzenie wód opadowych

3. 2. Analiza stanu zachowania poszczególnych zespołów elementów

3. 3. Analiza przyczyn i skutków stanu zachowania

4. Wnioski konserwatorskie

4. 1. Wnioski ogólne i wytyczne konserwatorskie

4. 2. Zakres prac konserwatorskich

4. 3. Zalecenia technologiczne

Zestawienie ważniejszych materiałów

Plany i dokumentacje

Ikonaografia

Bibliografia

1. Dane ogólne

1. 1. Informacje historyczne

Pensjonat „Palace” został wzniesiony w latach 1929–1930 przy ul. Chałubińskiego dla Aleksandra Szneidera, wg projektu Franciszka i Leona Kopkowiczów, przez ich firmę budowlaną. Projekt powstał w 1929 roku i 13 czerwca tegoż roku Aleksander Sznajder zwrócił się do Urzędu Miejskiego w Zakopanem o pozwolenie na budowę. W tej sprawie odbyła się 26 czerwca wizja lokalna na miejscu planowanej inwestycji (Protokół w sprawie pozwolenia na budowę..., 1929), w którym – członek komisji – inżynier miejski Adam Hełm-Pirgo, jako „rzeczoznawca techniczny, po zbadaniu przedłożonych planów i wytyczeniu projektowanej budowy na miejscu”, oświadczył m.in., że:

Przeciw umiejscowieniu garaży od strony ulicy związanych w architektoniczną całość z ogrodzeniem parceli nie podnosi zarzutów pod warunkiem, że wysokość ich faktycznie nie przekroczy 2,50 m.

Najwyraźniej nie przekonało to Komisji Budowlanej Rady miejskiej, która „na posiedzeniu w dniu 10 lipca 1929 uchwaliła sprzeciwić się urządzeniu projektowanych garaży przy granicy sąsiada i od frontu ul. Chałubińskiego” (Protokół w sprawie pozwolenia na budowę..., 1929). Jednak Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych w Krakowie nie uwzględniła tego sprzeciwu i p. 16 i dnia 18 XI 1929 roku zadecydowała w tej sprawie w pozwoleniu na budowę następującą uwagą:

Projektowane garaże w granicach parceli po obu stronach od ulicy Chałubińskiego, związane w architektoniczną całość z ogrodzeniem realności, nie mogą mieć wjazdu pod żadnym warunkiem wprost z ulicy Chałubińskiego, lecz z ogrodu realności, nie mogą przekroczyć wysokości 2,50 m i będą w linii regulacyjnej ulicy. (Zezwolenie na budowę, Kraków 18 XI 1929)

Garaże zostały wybudowane prawdopodobnie jesienią 1930 roku. Brak ich jeszcze na szkicu polowym nr 168 sporządzonym przez Tadeusza Szafrugę prawdopodobnie w lecie tegoż roku, ale ogrodzenie jest już widoczne na fotografiach Zofii Chomentowskiej zapewne z grudnia 1930 roku. Z całą pewnością musiały być gotowe w 1935 roku, co uwiecznione zostało na zdjęciu tej samej autorki z 1936 roku. W okresie okupacji, jeden z garaży został zaadaptowany na budkę strażniczą i prawdopodobnie zachował tę samą formę architektoniczną. Na początku lat 90. XX wieku Społeczne Liceum Ogólnokształcące przebudowało garaż zachowany w narożniku południowo-zachodnim na budynek mieszkalny. Drugi natomiast, w narożniku północno-zachodnim, rozebrano prawdopodobnie w połowie lat 60. XX wieku. Przebudowany obiekt mieszkalny zachował się do czasów współczesnych.

1. 2. Analiza faz zmian

Stan pierwotny (1930)

Garaż usytuowany w narożniku południowo-zachodnim działki, przy ulicy Chałubińskiego, z wjazdem od strony wschodniej, od ogrodu. Murowany z cegły, tynkowany, z podłużnym oknem (drewnianym lub metalowym) od ulicy oraz słupem stanowiącym wsparcie dla wejściowej bramki w narożniku północno-zachodnim, przekryty jednospadowym dachem z płyty żelbetowej zabezpieczonej papą. Rzut budynku

w kształcie trapezu o jednej boku prostopadły do podstawy. Elewacja południowa i północna bez otworów drzwiowych i okiennych, ściany prawdopodobnie bielone. Brama wjazdowa albo konstrukcji spągowej z grubych desek albo metalowa, podobnie jak garaż przy willi Koziańskich (prawdopodobnie malowana na kolor szary).

I faza zmian – przystosowanie na cele placówki gestapo (1939)

Bez istotnych zmian w formie architektonicznej. Adaptacja na wartownię.

II faza zmian – rozbudowa i modernizacja na cele mieszkalne (ok. 1995)

Przebiecie i częściowa rozbiórka ściany północnej i dobudowa od tej strony części mieszczącej łazienkę oraz kręcone schody na poddasze. W elewacji zachodniej zlikwidowano podłużne okno, wykonując duży otwór okienny z dwoma skrzydłami. W elewacji północnej wykonano duże kwadratowe okno. Od strony wschodniej dobudowano sień prostokątnym rzucie, z wejściem od strony północnej (konstrukcja słupowo-szkieletowa. Korpus główny przekryto dachem przyczółkowym z pulpitowym otwarciem od strony wschodniej oraz oknem w szczycie południowym (doświetlenie pomieszczeń poddasza). Połacie kryte blachą trapezową. Obiekt zupełnie stracił pierwotny charakter architektoniczny. Zewnątrz obiekt został ocieplony styropianem (parter) oraz wewnątrz wełną mineralną (poddasze). Ściany zewnętrzne częściowo otynkowano, a częściowo oszalowano deskami. Wnętrza obito boazerią o pionowym i poziomym układzie desek.

1. 3. Zestawienie ważniejszych dat

- 1928 - 5 stycznia spłonęła willa „Łada” (pierwotnie „Pepita”);
- 1929 - parcelę zakupił Aleksander Schnajder;
  - projekt pensjonatu wykonano w Biurze Architektoniczno-Budowlanym inż. Franciszka Kopkowicza, prawdopodobnie przez jego brata Leona Kopkowicza; projekt uwzględniał budowę garaży „związanych w architektoniczną całość z ogrodzeniem parceli”;
  - 24 VI odbyła się komisja dotycząca rozpatrzenia podania o pozwolenie na budowę pensjonatu
  - 10 VII Komisja Budowlana Rady Miejskiej uchwaliła sprzeciw budowy garaży przy granicy sąsiada i od frontu ul. Chałubińskiego;
  - 18 XI wydano pozwolenie na budowę, przy czym odnośnie garaży projektowanych „w granicach parceli, po obu stronach ulicy Chałubińskiego” zamieszczono uwagę, że „nie mogą mieć wjazdu pod żadnym warunkiem wprost z ulicy Chałubińskiego lecz z ogrodu realności, nie mogą przekroczyć 2,50 ma i będą w linii regulacyjnej ulicy;
  - zapewne późną jesienią firma inż. Franciszka Kopkowicza rozpoczęła prace budowlane;
- 1930 - w połowie roku budowa została przerwana prawdopodobnie ze względu na zmiany projektowe, które zapewne pod naciskiem inwestorów, Aleksandra i Włodzimierza Sznajdrów, wykonane zostały w Biurze Architektoniczno-Budowlanym Franciszka Kopkowicza;

- zmieniony projekt wraz z zaległymi obliczeniami statycznymi stropów żelbetowych przekazano do zatwierdzenia (12 VIII);
- na początku grudnia Dyrekcja Robót Publicznych w Krakowie odesłała zmieniony projekt bez zatwierdzenia, z obszernym uzasadnieniem (6 XII);
- z końcem grudnia Włodzimierz Sznajder złożył podanie do Urzędu Miejskiego w Zakopanem o wydanie konsensu na prowadzenie pensjonatu (27 XII), które burmistrz Leopold Winnicki przekazał niezwłocznie do Urzędu Wojewódzkiego, Dyrekcji Robót Publicznych (30 XII);
- Zofia Chomętowska wykonała zdjęcia ukończonego pensjonatu, znane ze zbiorów archiwalnych (na jednym ze zdjęć widoczny garaż – narożnik północno-zachodni);
- 1931 - z końcem stycznia odbyła się Koncesyjna Komisja w składzie: inż. Franciszek Jakubik, dr Boleśław Salak, inż. Adam Hełm-Pirgo, dr Kazimierz Mastalerz i współwłaściciel pensjonatu Włodzimierz Sznajder (30 I);
- z końcem lutego wydany został konces na użytkowanie i zamieszkanie pensjonatu (23 II);
- pensjonatem zarządzała Irena Młynarska;
- 1939 - gestapo urzędowało początkowo w pensjonacie „Splendid” (dzisiaj „Janosik”) przy ulicy Tetmajera, należącym przed wojną do Emila Goldwassera i Dwojry Reck, a po kilku tygodniach przeniesiono siedzibę do willi „Palace” (Tatrastrasse 7);
- w garażu południowo-zachodnim urządzono wartownię;
- 1945 - po wycofaniu Niemców „Palace” przejęło na swoją siedzibę NKWD;
- 1946 - od 15 lipca w willi mieściły się: „Podhalański Dom Społeczny”, którego dyrektorem administracyjnym został Stefan Rozboski, „Administracja Podhalańskiego Domu Społecznego”, zakopiański Oddział P. C. K., Instytut Naukowy Przemysłu Ludowego, Redakcja i administracja „Gazety Podhalańskiej”, Komenda i dwie świetlice zakopiańskiego Hufca Harcerskiego. Ponadto w ostatnim czasie przydzielono 3 pokoje Kołu Powiatowemu Zakopanem Polskiego Związku b. Więźniów Politycznych hitlerowskich więzień i Obozów Koncentracyjnych;
- 1948 - zorganizowano w „Palace” sanatorium przeciwgruźlicze Związku Byłych Więźniów Politycznych na sto łóżek, które nosiło imię dr Jerzego Gromkowskiego (na ścianie zawisa pamiątkowa tablica upamiętniająca ofiary czasu wojny);
- 1950 - w budynku otwarto sanatorium przeciwgruźlicze Związku Bojowników o Wolność i Demokrację (w dawnych celach był skład niepotrzebnych rupieci, trzymano tam węgiel i ziemniaki);
- 1978 - w „Palace” urządzono miejski żłobek tygodniowy, działający aż do reprivatyzacji obiektu;
- 1983 - pierwsza próba utworzenia muzeum pamięci (organizowanie w piwnicach Muzeum Martyrologii Podhala);
- 1991 - willa została sprywatyzowana;
- 1992 - w budynku mieściło się Społeczne Liceum Ogólnokształcące (dzierżawa);

- 1994 - staraniem byłego kuriera tatrzańskiego dr. Wincentego Galicy oraz Mariana Polaczyka i Władysława Szepelaka powstało w części pomieszczeń piwnicznych muzeum prowadzone do dziś przez Stowarzyszenie Muzeum Walki i Męczeństwa „Palace” – Katowia Podhala;
- 1995 - (ok.) przebudowano i modernizowano garażu na cele mieszkalne;
- 2000 - willa „Palace” została wpisana do rejestru zabytków (A-738);
- 2003 - arch. Stanisław Topór opracował „Projekt rozbudowy i nadbudowy budynku «Palace»”, w którym przewidywana była m.in. nadbudowa czwartego piętra;
- 2009 - arch. Stanisław Topór opracował „Projekt zamienny rozbudowy i nadbudowy budynku «Palace»”, w którym zrezygnowano z nadbudowy czwartego piętra;
- kontynuacja i zakończenie przebudowy;
- 2017 - starania o wykupienie willi „Palace” przez władze miasta Zakopanego, zakończone sukcesem w grudniu;
- 2018 - w październiku oficjalne przejęcie „Palace” przez władze miasta Zakopanego;
- 2020 - wykonano program funkcjonalno-użytkowy (Woźniak & Pietroń, 2020e), który nie uwzględniał wykorzystania budynku, ze względu na błędne informacje dotyczące jego budowy;
- wykonano program konserwatorski z dokumentacją historyczną (Moździerz, 2020), także nie uwzględniał renowacji budynku dawnego garażu, z przyczyn j. w.

2. Opis i stan techniczny budynku

2. 1. Opis formalny i konstrukcja

Pierwotny garaż usytuowany w narożniku południowo-zachodnim działki, przy ulicy Chałubińskiego, z wjazdem od strony wschodniej, od ogrodu. Murowany z cegły, tynkowany, z podłużnym oknem (drewnianym lub metalowym) od ulicy oraz słupem stanowiącym wsparcie dla wejściowej bramki w narożniku północno-zachodnim, przekryty jednospadowym dachem z płyty żelbetowej zabezpieczonej papą. Rzut budynku w kształcie trapezu o jednej boku prostopadły do podstawy. Elewacja południowa i północna bez otworów drzwiowych i okiennych, ściany prawdopodobnie bielone. Brama wjazdowa albo konstrukcji spągowej z grubych desek albo metalowa (prawdopodobnie malowana na kolor szary).

Obecny obiekt wzniesiony na rzucie nieregularnym, którego formę architektoniczną uzyskano poprzez przebicie i częściową rozbiórkę ściany północnej i dobudowa od tej strony części mieszczącej łazienkę oraz kręcone schody na poddasze. W elewacji zachodniej zlikwidowano podłużne okno, wykonując duży otwór okienny z dwoma skrzydłami. W elewacji północnej wykonano duże kwadratowe okno. Od strony wschodniej dobudowano sień prostokątnym rzucie, z wejściem od strony północnej (konstrukcja słupowo-szkieletowa. Korpus główny przekryto dachem przyczółkowym z pulpitowym otwarciem od strony wschodniej oraz oknem w szczycie południowym (doświetlenie pomieszczeń poddasza). Połacie kryte blachą trapezową. Zewnątrz obiekt został ocieplony styropianem (parter) oraz wewnątrz wełną mineralną (poddasze). Ściany zewnętrzne częściowo otynkowano, a częściowo oszalowano deskami. Wnętrza obito boazerią o pionowym i poziomym układzie desek.

Okna zespolone typu Euro, drzwi płycinowe. Obiekt zupełnie stracił pierwotny charakter architektoniczny. Budynek wyposażony był w instalację elektryczną oraz wodno-kanalizacyjną.

2. 2. Stan zewnętrzny

Ogólnie stan zewnętrzny budynku dostateczny. W najgorszym stanie znajdowało się pokrycie dachowe, wykazujące liczne ogniska korozji. Podczas oględzin przeprowadzonych 13 i 25 kwietnia 2022 roku stwierdzono:

- posadowienie nie wykazuje wad techniczny;
- brak izolacji przeciwwilgociowej poziomej i pionowej (budynek częściowo poniżej poziomu gruntu);
- lokalne zniszczenie tynkowania na styropianowym ociepleniu (m.in. zamalowane sprayem);
- lokalne zniszczenie deskowania (ogniska porażenia przez grzyby rozkładu szarego z rodziny *Chaetomium globosum* z IV grupy szkodliwości);
- lokalne powierzchniowe skorodowanie blachy pokrycia dachowego;
- brak instalacji odgromowej;
- rynna od strony ulicy wygięta;
- stolarka drzwiowa i okienna współczesna w dobrym stanie.

2. 3. Stan wewnętrzny

Ogólnie stan wewnętrzny poszczególnych części budynku dostateczny:

- wtórna boazeria w stanie dobrym;
- ściany pod boazerią lokalnie zawilgocenie (zwłaszcza w dolnej partii i w narożnikach) oraz sporadyczne porażenie przez grzyby pleśnie z rodziny *Penicillium*;
- płyta żelbetowa stanowiąca dach w stanie dostatecznym, być może zbyt cienka i niedostatecznie zabezpieczona przeciwwilgociowo;
- więźba dachowa wtórna
- instalacja wodno-kanalizacyjna wtórna;
- instalacja elektryczna prawdopodobnie wtórna lub pierwotnie ograniczona tylko do oświetlenia garażu.

3. Analiza przyczyn i skutków stanu zachowania

3. 1. Odprowadzenie wód opadowych

Teren wokół budynku płaski z lekkim spadkiem w kierunku północnym, lekko podniesiony od strony południowej (ściana południowa obsypana częściowo ziemią). Brak izolacji przeciwwilgociowej poziomej i pionowej ścian poniżej poziomu gruntu. Poziom wód gruntowych prawdopodobnie niski (potok Bystra). Wody opadowe odprowadzane z połąci dachowych rynnami i rurami spustowymi bezpośrednio na teren. Obiekt nie posiada opaski uszczelniającej.

3. 2. Analiza stanu zachowania poszczególnych zespołów elementów

W celu oszacowania opłacalności remontu przeprowadzono analizę procentu zniszczenia poszczególnych zespołów elementów budynku.

L.p.	Elementy budynku	% udział w ogólnym koszcie budynku	% zniszczenia elementu	% odtworzenia budynku
1	2	3	4	5
1.	Roboty ziemne	5,2	100	5,20
2.	Fundamenty	3,7	20	0,74
3.	Izolacja przeciw wilgociowa	0,9	100	0,90
4.	Ściany konstrukcyjne	39,0	30	11,70
5.	Stropodach	10,9	60	6,64
6.	Pokrycie dachowe	3,4	100	3,40
7.	Tynkowanie ścian	3,9	70	2,73
8.	Obróbki blacharskie	1,0	100	1,00
9.	Okna	3,8	100	3,80
10.	Wrota	5,0	100	5,00
11.	Posadzka	5,8	60	3,48
12.	Ogrzewanie	4,8	100	4,80
13.	Instalacja elektryczna	3,3	100	3,30
14.	Instalacja wod.-kan.	3,0	100	3,00
15.	Inne (różne)	6,3	100	6,30
R A Z E M		100	XXX	61,99

Zniszczenie elementów budynku wynosi ok. 50%, natomiast odtworzenie ok. 60% jego wartości. Remont obiektu jest zatem opłacalny, zwłaszcza uwzględniając jego wartość zabytkową.

UWAGA! Analizę oparto na wyciągu z publikacji Instytutu Gospodarki Mieszkaniowej, opracowanej przez dra Stanisława Chojeckiego.

3. 3. Analiza przyczyn i skutków stanu zachowania

Podstawowe przyczyny obecnego stanu zachowania budynku związane są z błędami w sztuce budowlanej (w świetle dzisiejszych norm), niewystarczającym zbrojeniem płyty żelbetowej stropodachu, a zwłaszcza niedostatecznym zabezpieczeniem przeciwwilgociowym. Do najistotniejszych przyczyn należą:

- brak izolacji poziomej oraz odprowadzenia wód opadowych z terenu;
- brak odprowadzenia wód opadowych z terenu;
- niewłaściwe użytkowanie – rozbudowa i modernizacja przekraczająca pierwotne przeznaczenie obiektu;
- brak użytkowania obiektu w ostatnich kilku latach;
- brak systematycznych remontów budynku;
- prawdopodobnie wady konstrukcyjne (słabo zbrojona płyta stropodachu).

4. Program konserwatorski

4. 1. Wnioski ogólne i wytyczne konserwatorskie

1. Na podstawie przeprowadzonej analizy historycznej oraz stanu zachowania budynku można sformułować następujące wnioski ogólne:

- obiekt nie był objęty ochroną konserwatorską (nie ujęty w otoczeniu pensjonatu „Palace” wpisem do rejestru, nie ujęty w Wojewódzkiej oraz Gminnej Ewidencji Zabytków, nie objęty ochroną w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego);
- w historii budynku można wyróżnić trzy fazy historyczne: stan pierwotny (1930), I faza zmian – adaptacja na wartownię (1939), II faza zmian – remont i modernizacja na cele mieszkalne (ok. 1995);
- zachował się zarys pierwotnych ścian i stropodachu;
- najwyższą wartość zabytkową ma fakt związania garażu w całość architektoniczną z ogrodzeniem, co w przypadku odtwarzania pierwotnego ogrodzenia jest niezwykle istotne;
- budynek jest niedostosowany do współczesnych norm użytkowych i wymaga modernizacji.

2. Projekt remontu i modernizacji budynku mieszkalnego winien uwzględniać następujące sugestie:

- utrzymanie formy architektonicznej z okresu budowy (1930), łatwej do odtworzenia na podstawie zdjęć archiwalnych i zachowanych elementów;
- przeznaczenie obiektu do ustalenia, wydaje się jednak, że może on pełnić rolę „wartowni”, gdy zostanie on powiązany z ekspozycją muzealną w willi „Palace”; w innym przypadku może pełnić funkcję garażu lub pomieszczenia gospodarczego.

4. 2. Zakres prac konserwatorsko-budowlanych

Przy modernizacji i remoncie budynku należy wziąć pod uwagę pierwotne założenie projektanta, tj. związanie budynku w całość architektoniczną z ogrodzeniem. W celu doprowadzenia budynku do pełnej sprawności technicznej i zrewaloryzowania jego wartości zabytkowej należy uwzględnić:

1. Prace rozbiórkowe:

- rozebranie wszystkich elementów wtórnych zewnętrznych (m.in. dachu, sieni, części północnej mieszczącej łazienkę i schody na poddasze);
- rozebranie wszystkich elementów wtórnych wewnętrznych (m.in. schodów na poddasze, boazerii, ocieplenie itp.).

2. Fundamenty:

- wykonanie izolacji przeciwwilgociowej poziomej metodą iniekcji, podobnie jak w willi „Opolanka”;
- wykonanie izolacji pionowej ścian poniżej poziomu gruntu metodą klasyczną i połączenie jej z izolacją poziomą;

- ewentualne wykonanie drenażu opaskowego i połączenie go z systemem odprowadzenia wód opadowych z terenu wokół willi „Palace”

3. Ściany konstrukcyjne:

- skucie odparzonych tynków zewnętrznych i wewnętrznych;
- ewentualne wzmocnienie struktury specjalistycznymi preparatami;
- otynkowanie zewnętrzne tynkiem mineralnym lub innym, dopuszczalnym z punktu widzenia konserwatorskiego.

4. Wrota i okno podłużne

- wrota wykonane najlepiej jako metalowe, na wzór drzwi garażu przy willi Kozińskich, malowanych na kolor szary (grafit);
- okno również wykonane jako metalowe w kolorze szarym (grafit), najlepiej z grubym szkłem zbrojonym w poszczególnych polach.

5. Stropodach

- ewentualne wzmocnienie płyty żelbetowej (zalecenie konstruktora);
- zabezpieczenie przeciwwilgociowe preparatami chemicznymi oraz warstwą izolacji;
- wykonanie obróbki blacharskiej zapewniające odprowadzenie wód opadowych z dachu (np. zastosowanie prostokątnych rynien w kolorze grafitowym).

6. Posadzki i prace wewnętrzne

- w razie potrzeby skucie istniejącej posadzki i wykonanie wymaganych warstw zgodnie z normami lub remont istniejącej;
- zachowanie przyłącza wodociągowego wewnątrz lub ew. na zewnątrz (zapewnienie odpływu wody poprzez wykonanie kratki ściekowej);
- wykonanie instalacji elektrycznej umożliwiającej oświetlenie wewnętrzne i zewnętrzne.

4. 3. Zalecenia technologiczne

Podczas wykonywania prac renowacyjnych uwzględnić można następujące zalecenia technologiczne:

- 1) izolacja pozioma ścian preparatami silikonowymi;
- 2) izolacja pozioma posadzki ew. powłoką cementowo-polimerową lub elastyczną powłoką hydroizolującą;
- 3) izolacja pionowa przeciwwilgociowa ew. natryskowa;
- 4) ewentualne wzmocnienie ścian specjalistycznymi preparatami, np. mineralną zaprawą do wzmacniania kamienia i cegły;
- 5) tynkowanie np. droбноziarnistym tynkiem w kolorze starej bieli;

- 6) ew. ocieplenie stropodachu i zabezpieczenie przeciwwilgociowe systemami wielowarstwowymi spełniającymi obowiązujące normy;
- 7) obróbki blacharskie najlepiej z blachy aluminiowo-cynkowej w kolorze grafitowym (łatwa w obróbce i wytrzymała na niskie temperatury).

Wszystkie prace należy przeprowadzić zgodnie z wymogami sztuki budowlanej.

UWAGA! Wybór preparatów należy ustalić na etapie projektowania lub wykonywania prac.

Opracowanie:

Dr hab. Zbigniew Moździerz
Uprawnienia mykologiczno-budowlane nr 445/77

Konservator zabytków architektury
Główny specjalista ds. ochrony zabytków
Muzeum Tatrzańskiego im. Dra T. Chałubińskiego

Zakopane, czerwiec–lipiec 2022

Zestawienie ważniejszych materiałów

Mapy i dokumentację archiwalne

- Konces na budowę (1929). Konces na budowę pensjonatu wydany Aleksandrowi Sznajdrowi przez Urząd Wojewódzki – Okręgową Dyрекcję Robót Publicznych w Krakowie. [Rps na papierze z nadrukiem: Urząd Wojewódzki – Okręgowa Dyрекcja Robót Publicznych w Krakowie. Kraków, 18 IX]. Zespół: Dyрекcja Robót Publicznych w Krakowie (Konsens – Sznajder Aleksander pensjonat, sygn. 29/309/0/3/412). Archiwum Państwowe w Krakowie.
- Korytkowska A. & Grochal K. (2022). Projekt odtworzenia garażu. [Plik cyfrowy, skala 1:100]. Vostok Design.
- NN (ok. 1995). Propozycje adaptacji wartowni „Palace”. [Ksero, skala 1:50 – 2 karty: rzut i 3 wersje elewacji]. Archiwum Urzędu Miasta Zakopane.
- Szkic rozbiórki – Akcja porządkowa (1941). Budynki Jana Ślimaka. [Ozalid, skala 1:500]. Archiwum Muzeum Tatrzańskiego.
- Szafruga, T. (1930). Szkic Polowy nr 143, Sekcja Pd. Z. XXXVIII.5, sekc. 1.5/3.4, 9.7, 3.1/9. Miasto Zakopane, Powiat Nowy Targ, Województwo Krakowskie. [Wersja cyfrowa, skala 1:500]. Archiwum Map Wydziału Geodezji Starostwa Powiatowego, ul. Szymony 15.
- Sznajder, A. (1929). Pismo do Urzędu Budowlanego Gminy Zakopane. [Mps. Zakopane, 13 VI]. Zespół: Dyрекcja Robót Publicznych w Krakowie (Konsens – Sznajder Aleksander pensjonat, sygn. 29/309/0/3/412). Archiwum Państwowe w Krakowie.
- Zalot, F. (protokolant) (1929). Protokół dot. pozwolenia na budowę pensjonatu A. Sznajdra. [Rps. Na wydrukowanym kwestionariuszu. Zakopane, 24 VI 1929]. Zespół: Dyрекcja Robót Publicznych w Krakowie (Konsens – Sznajder Aleksander pensjonat, sygn. 29/309/0/3/412). Archiwum Państwowe w Krakowie.

Ikonografia

- Chomętowska, Z. (1930a). Hotel „Palace” przy ulicy Chałubińskiego w Zakopanem, w czasie wojny komisariat Gestapo nazwany „Katownią Podhala”. [Skan z odbitki fotograficznej]. Wirtualne Muzeum Fotografii (02-A-01910). <https://fotomuzeum.faf.org.pl/search/item/6975?i=28&h=8e1d9c8a45e18ebeca621d4b80c6e354>.
- Chomętowska, Z. (1936). Pensjonat Palace w Zakopanem, późniejsza siedziba Gestapo, dzisiaj Muzeum Walki i Męczeństwa. [Fotografia cyfrowa, na rewersie odbitki kredką: XXX/130]. Wirtualne Muzeum Fotografii (sygn. 02-A-02-00876). <https://fotomuzeum.faf.org.pl/search/item/876?i=17&h=8e1d9c8a45e18ebeca621d4b80c6e354>.

Bibliografia

- Filar, A., & Leyko, M. (1971). «Palace» katownia Podhala. *Tajemnice lochów gestapowskiej placówki w Zakopanem* (2nd ed.). Warszawa: Wyd. MON.

1. Pensjonat „Palace” przy ul. Chałubińskiego – elewacja frontowa (płd.-zach.).
Fot. Zofia Chomętowska, 1930

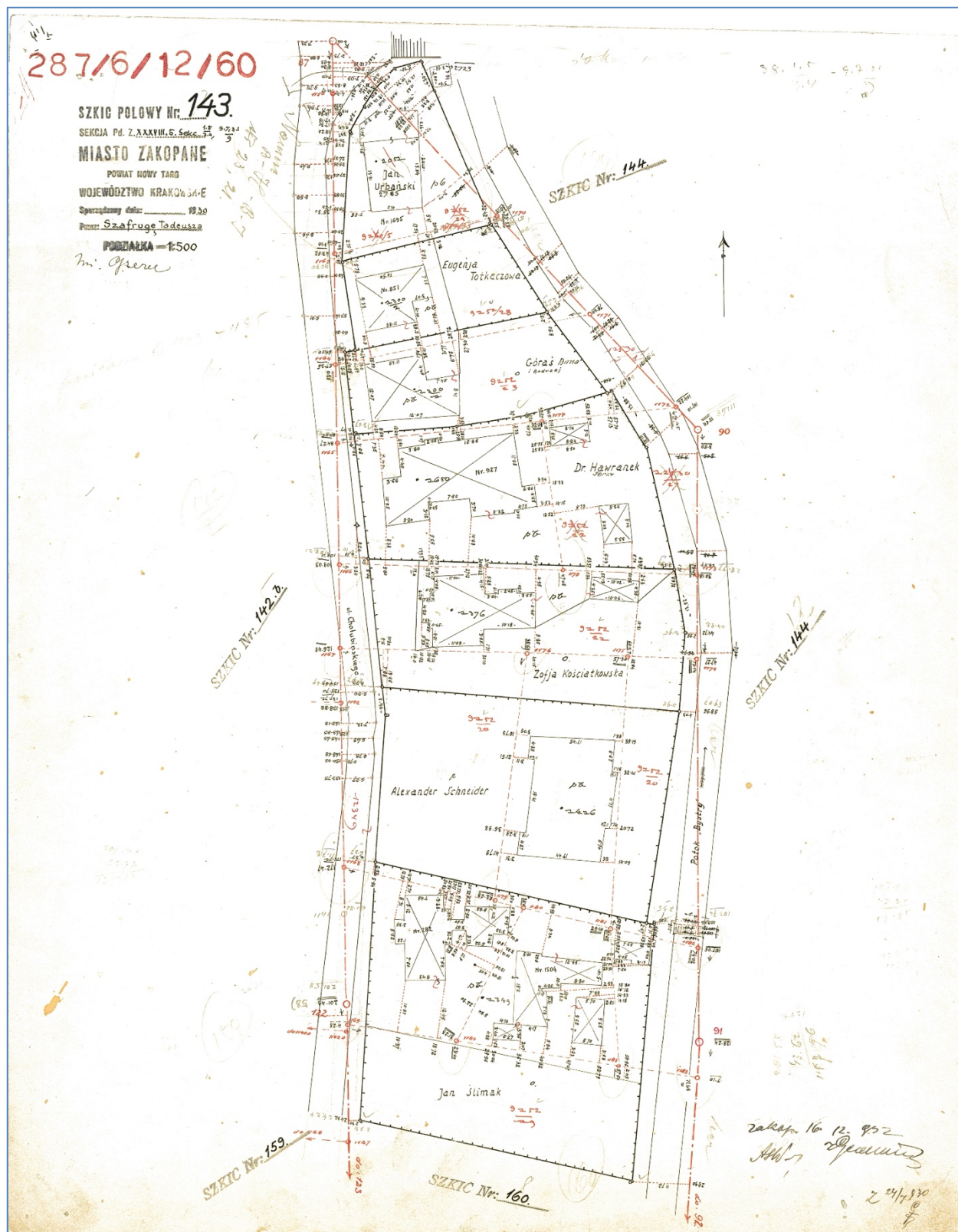

2. Widok od ulicy. Fot. Zofia Chomętowska, 1936

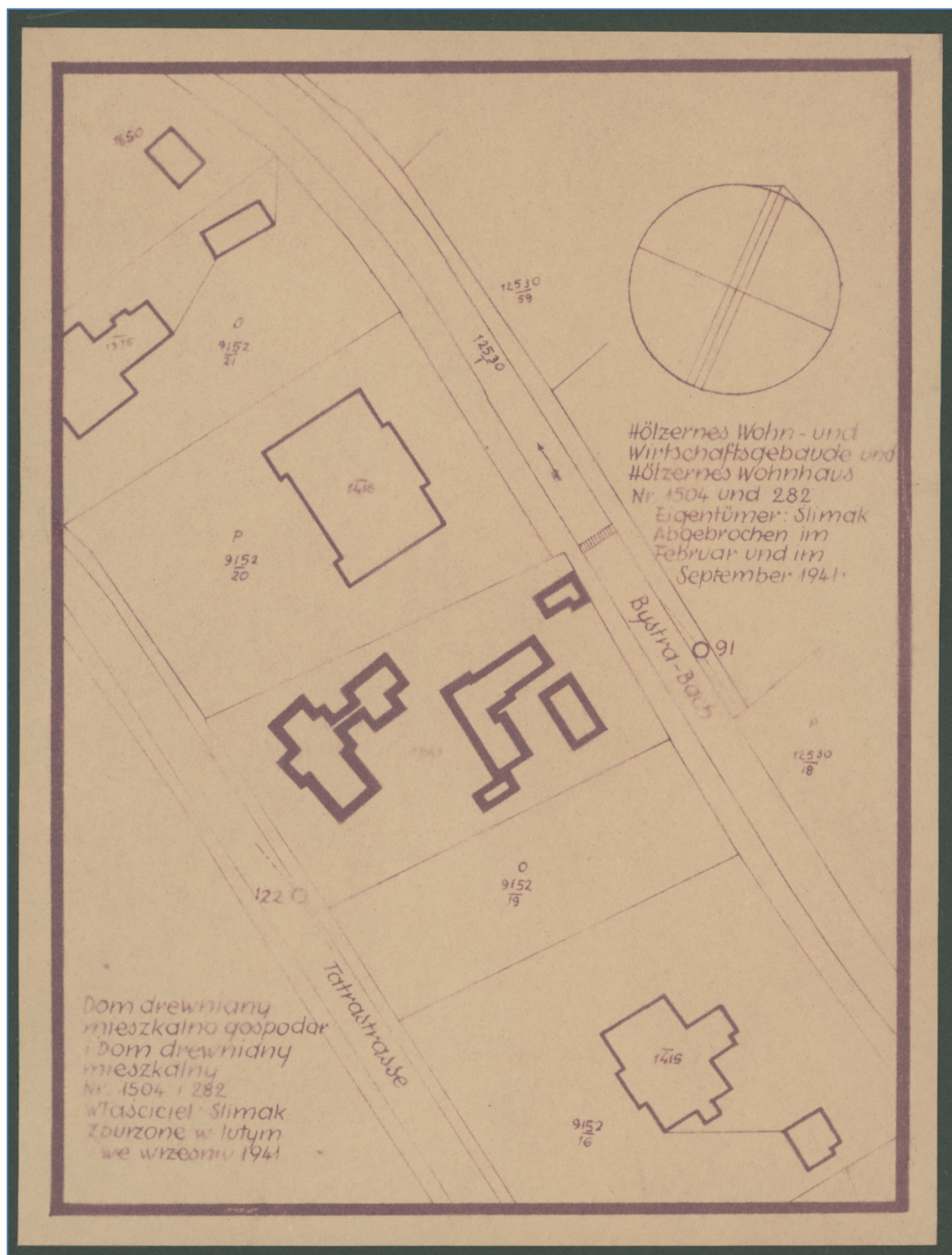

3. Widok od strony ulicy. Fot. Henryk Jost, 1944

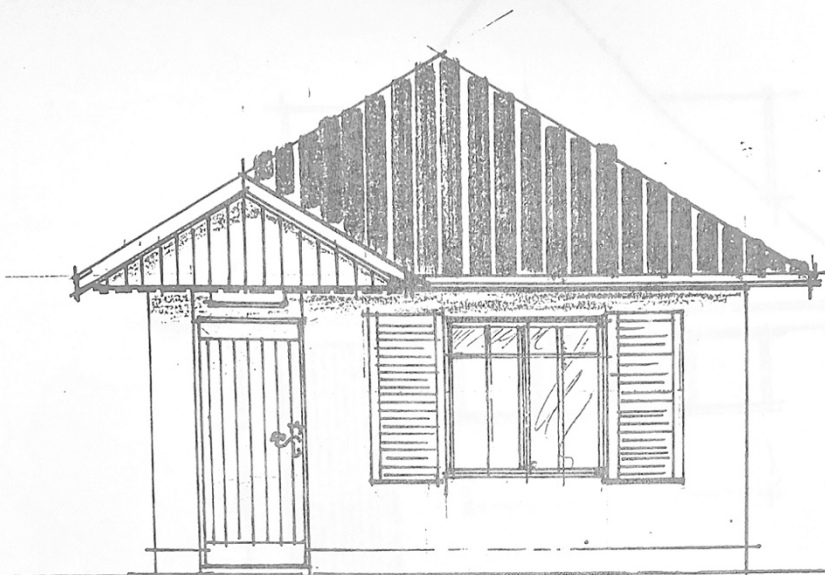

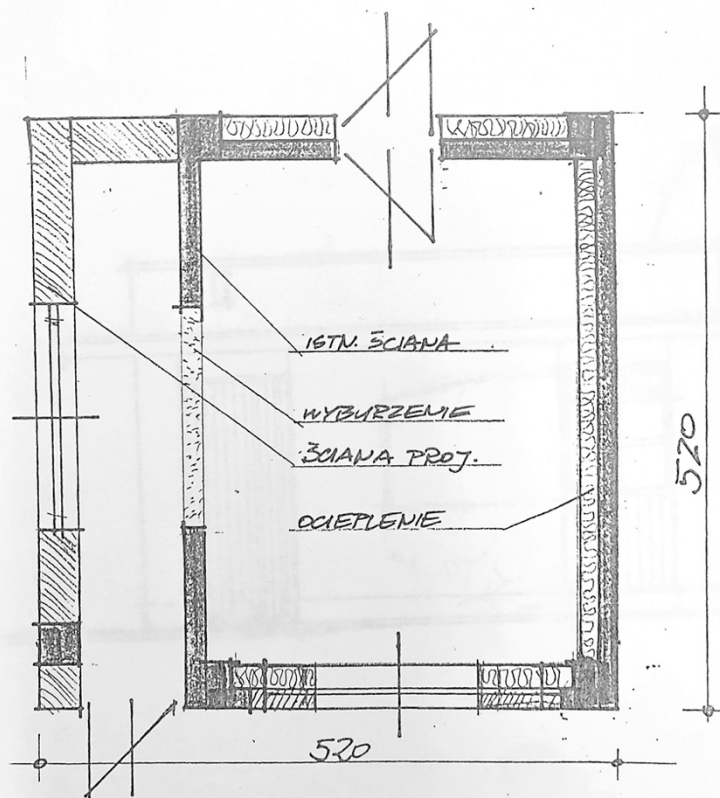
5. Plan sytuacyjny dotyczący rozbiórki „Ślimakówki” i zagrody Ślimaka koło „Palace”, IX 1944

Liceum Ogólnokształcące
 34-500 ZAKOPANE
 UL. CHAŁUBIŃSKIEGO 7
 tel. 47-47

Propozycja adaptacji Wartowni „Palace”

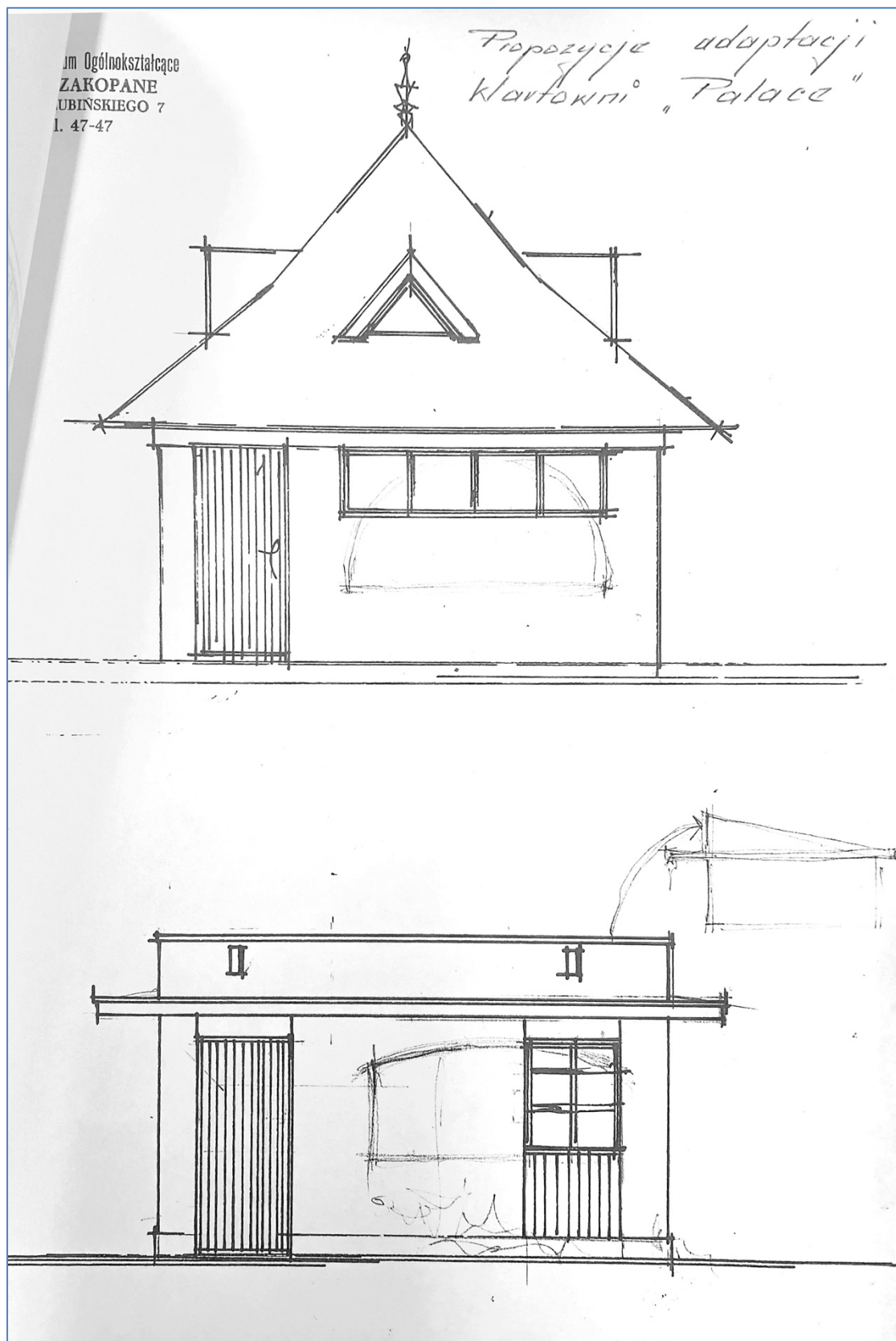
WIDOK Z ULICY

RZUT 1:50

6. Propozycja adaptacji wartowni „Palace”. Rys. ok. 1995

7. Propozycje adaptacji wartowni „Palace”. Rys. ok. 1995

8. Widok od południowego zachodu. Fot. Z. Moździerz, 30 VII 2020

9. Widok od północy. Fot. Z. Moździerz, 13 IV 2022

10. Widok pomieszczenia na parterze w kierunku zachodnim. Fot. Z. Moździerz, 13 IV 2022

11. Widok pomieszczenia na parterze w kierunku półn.-zach.. Fot. Z. Moździerz, 13 IV 2022

12. Widok pomieszczenia na poddaszu w kierunku południowym. Fot. Z. Moździerz, 13 IV 2022

13. Widok pomieszczenia na poddaszu w kierunku półn.-zach.. Fot. Z. Moździerz, 13 IV 2022

14. Widok po częściowej rozbiórce od strony półn.-wsch. Fot. Z. Moździerz, 25 IV 2022

15. Widok parteru po rozbiórce boazerii i podłóg w kierunku półd-zach. Fot. Z. Moździerz, 25 IV 2022

16. Widok parteru po rozbiórce boazerii w kierunku półn.-wsch. Fot. Z. Moździerz, 25 IV 2022

17. Widok parteru po rozbiórce boazerii w kierunku półn.-zach. Fot. Z. Moździerz, 25 IV 2022

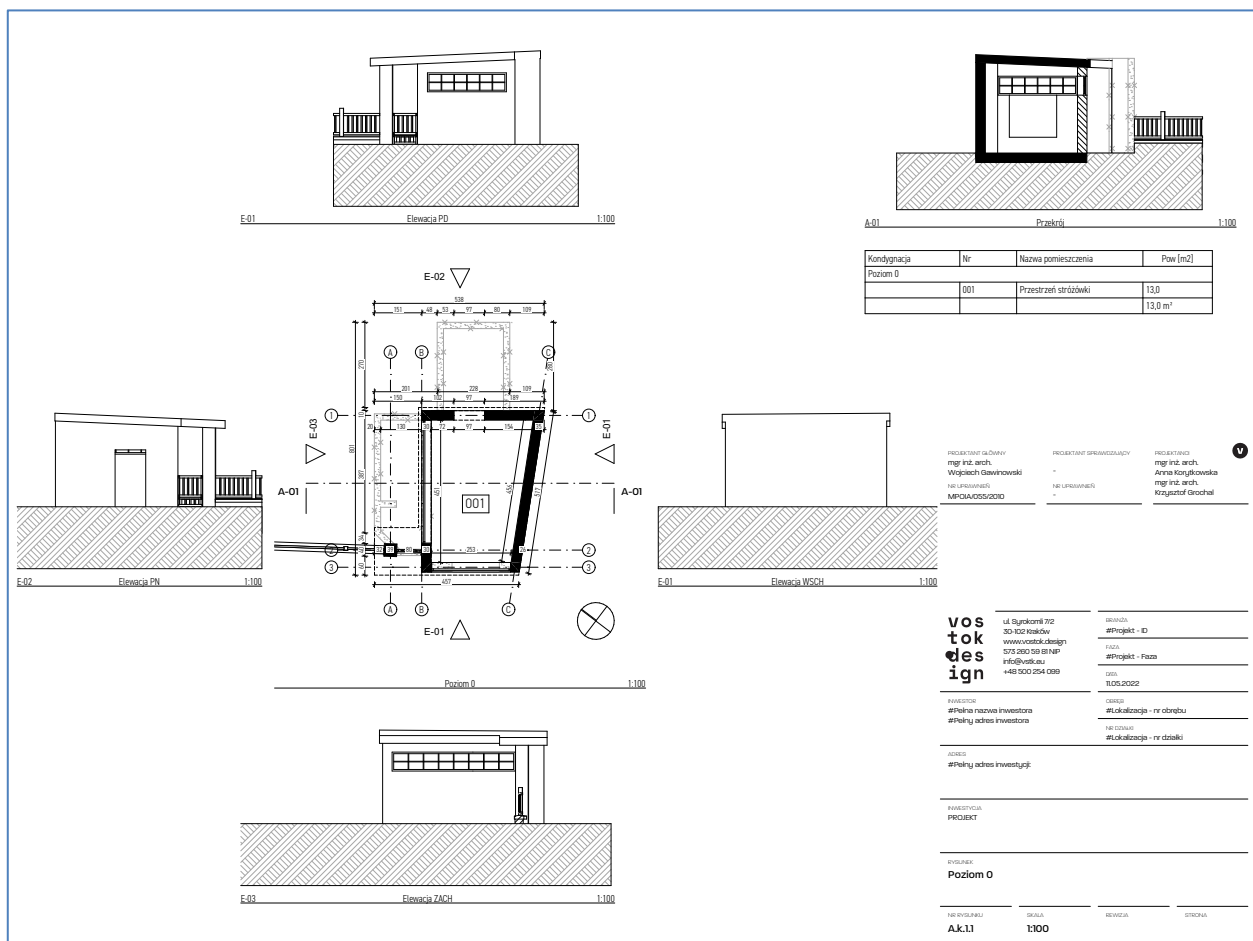

18. Widok poddasza po rozbiórce boazerii i okien w kierunku półd.-wsch. Fot. Z. Moździerz, 30 VI 2022

19. Widok poddasza po rozbiórce boazerii w kierunku półn.-zach. Fot. Z. Moździerz, 4 VII 2022

20. Anna Korytkowska, Krzysztof Grochal. Projekt odtworzenia garażu, skala 1:100 (2022)
Uwaga! W rysunku zamiast bramy do garażu zaznaczono błędnie drzwi